

Trysil kommunale viltfond - fordeling av midler 2020

Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Hovedutvalg for forvaltning og teknisk drift		

Vedlegg:

- 1 Søknad om tilskudd fra viltfondet for taksering av rype og skogsfugl 2020
- 2 Søknad om tilskudd fra viltfondet til trekkteiling av elg
- 3 Søknad om tilskudd til prosjekt Elg i endring
- 4 Elg i endring prosjektbeskrivelse
- 5 Elektronisk søknad Elg i endring
- 6 Søknad om tilskudd til kartlegging av elgtetthet og beiteskader i trekkområder

Andre relevante saksdokumenter:

Rådmannens innstilling:

Kr. 58.228 fra kommunalt viltfond i 2020 fordeles som følger:

1. Elgregionen TRÅ gis et tilskudd på kr. 8.228 til trekkteilinger innen regionen.
2. Trysil fellesforening for jakt og fiske gis et tilskudd på kr. 30.000 til rype- og skogsfugltaksering 2020.
3. Høgskolen i Innlandet gis et tilskudd på kr. 10 000 til forskningsprosjektet «Elg i endring».
4. Høgskolen i Innlandet gis et tilskudd på kr. 10 000 til forskningsprosjektet «Elgtetthet og beiteskader i sommer versus vinterområder: urettferdig fordeling?».

Bakgrunn

Kommunale viltfond er hjemlet i Forskrift om kommunale og fylkeskommunale viltfond og fellingsavgift for elg og hjort, fastsatt 15.05.11.

Kommuner der det er adgang til jakt etter elg/hjort skal etablere et kommunalt viltfond. Formålet er å skape økonomisk bakgrunn for å fremme viltforvaltningen i kommunen og fylkeskommunen. Kommunale viltfond er bundne driftsfond som utelukkende kan forvaltes til viltformål.

Forskriftene angir i § 3 følgende om inntekter til kommunale viltfond:

a) *Som inntekter skal regnes:*

- Offentlig fellingsavgift for elg og hjort fastsatt av kommunen, jf. § 5.
- *Tilskudd fra det statlige viltfondet.*
- *Fondets årlige avkastning*

b) *Som inntekter til fondet kan regnes:*

- *Inntekter fra omsetning av ulovlig felt vilt og fallvilt av hjortevilt og bever samt hjortevilt og bever som felles etter tillatelse gitt i medhold av naturmangfoldloven § 18.*
- *Eventuelle kommunale avsetninger.*
- *Eventuelt andre midler.*

I § 5 står følgende om disponering av fondet:

a) *Fondet kan brukes til:*

- *Tilskudd til tiltak for å fremme viltforvaltning, styrke kunnskapen om viltet, jaktorganisering m.m. i kommunen og nabokommuner gjennom samarbeid i regi av organisasjoner, enkeltpersoner eller kommunen selv.*
- *Å dekke kommunens utgifter til ettersøk og håndtering av skadd vilt og fallvilt i kommunen.*
- *Tiltak for å forebygge skader på landbruksnæring voldt av hjortevilt.*

b) *Fondet kan ikke brukes til:*

- *Kommunal og fylkeskommunal administrasjon av viltforvaltningen (faste utgifter til lønn, møtegodtgjørelser, reiser mv.).*
- *Å erstatte skader voldt av vilt.*
- *Skuddpremier.*

Fellingsavgift 2019

I henhold til forskriftenes § 3 skal kommuner der det er adgang til jakt etter elg og/eller hjort fastsette og kreve inn fellingsavgift for felte dyr av disse artene innenfor rammer fastsatt av Kongen jf. viltlovens § 40.

Stortinget fastsetter årlig gjennom Statsbudsjettet maksimalsatser for fellingsavgifter på elg og hjort. Kommunene kan fastsette lavere fellingsavgifter enn dette, men kan ikke sette avgiftene til 0 kroner. I møte i Hovedutvalg for plan og næring 10.04.12 ble fellingsavgiftene i Trysil kommune for elg fra og med 2012 fastsatt til kr. 200 for voksen elg og kr. 100 for årskalv.

I de senere år er det gradvis blitt felt færre elg i Trysil, som har gitt lavere inntekter til viltfondet. Samtidig har utgiftene til fallviltordningen økt. Dette har medført at det har vært vesentlig reduserte midler å fordele til ulike viltiltak. I møte 30.05.18 vedtok Hovedutvalg for forvaltning og teknisk drift å øke fellingsavgiften for elg fra og med jaktseasonen 2018 til kr. 400 for voksen elg og kr. 200 for årskalv. Samtidig ble det vedtatt at fellingsavgiften for senere år fastsettes i gebyrregulativet for budsjettåret. Det er for 2019 fastsatt samme fellingsavgift som for 2018.

Fellingsavgiftene skal gjelde for vald som er godkjent av kommunen, selv om valdet omfatter areal i nabokommuner. Dersom valdet omfatter flere kommuner, skal inntektene årlig fordeles mellom kommunene i samme forhold som fordelingen av tellende areal for vedkommende art. For Sve-Nor/Gravberget elgvald vil det si at 64,3 % av innkrevd fellingsavgift tilfaller Trysil

kommune, mens 25,3 %, 5,2 % og 5,1 % tilfaller henholdsvis Våler, Åsnes og Elverum kommuner.

For den del av Trysil som er del av Elgregionen TRÅ gjelder fellingsavgift fastsatt av Åmot kommune. Trysil kommune får refundert sin andel av fellingsavgiften innen TRÅ fra Åmot kommune, og som for 2019 er **kr. 32.738,-**.

Valdet Sve-Nor/Gravberget faktureres fellingsavgift fastsatt av Trysil kommune. Totalt for valdet innkreves fellingsavgift på kr. 34 600,- for 2019. I henhold til ovennevnte beregningsmåte tilfaller **kr. 22.255,-** av dette Trysil kommune. Fellingsavgift fra øvrige vald i Trysil kommune beløper seg til **kr. 128.550,-**. Samlet fellingsavgift for Trysil kommune fra elgjakta 2019 blir da **kr. 183 543,-**.

Inntektene til det kommunale viltfondet i Trysil kommune utgjøres i hovedsak av fellingsavgift for elg. I tillegg tilføres/belastes årlig overskudd/underskudd fra fallviltordningen viltfondet. For 2019 ble det et underskudd for fallviltordningen i Trysil på kr. 47.170 når utgiftene til ordningen er fratrukket inntektene fra hovedsakelig salg av elgkjøtt og fellingsavgift. Samlet disponibelt viltfond for tiltak basert på 2019 blir da kroner 0. Det er imidlertid delt ut begrensede midler fra viltfondet i de senere årene, slik at man har en liten buffer. Rådmannen anbefaler derfor at det likevel deles ut noen midler fra Trysil kommunale viltfond i 2020, trass underskudd for fallviltordningen i 2019.

Prioriterte tiltak

Viltfondet er øremerket formål som fremmer viltforvaltningen i kommunen. Det er vedtatt retningslinjer for fondet, vedtatt 08.03.02, og som nevner eksempler på tiltak som kan gis tilskudd:

Høyt prioriterte tiltak:

- Tiltak for å styrke kunnskapen om de lokale viltressursene og forvaltningen av disse (f.eks. kommunalt viltkart, viltregistreringer, kompetanseheving).
- Tiltak som kan bidra til en bærekraftig og forvaltningsmessig god utnyttelse av viltressursene generelt, og hjorteviltet spesielt, til beste både for utmarksnæring og for rekreasjon (f.eks. organisering av elgregioner/driftsplanområder og utarbeidelse av driftsplaner for elg, tilrettelegging for allmennhetens adgang til viltressursene).
- Informasjonstiltak som kan bedre allmennhetens kunnskap om lokale viltforhold og muligheten for jakt og opplevelser knyttet til dette (f.eks. informasjon om jaktmuligheter).

Andre aktuelle tiltak:

- Tiltak for å forebygge eller redusere samfunnsmessig negative effekter av en høy elgstamme (f.eks. tiltak for å forebygge/ redusere viltpåkjørsler, tiltak for å forebygge skader på spesielt verdifulle arealer).
- Tiltak som kan bedre produksjonsforholdene for vilt, spesielt der viktige arealer som følge av tidligere inngrep har fått en betydelig redusert viltproduksjon.

I tillegg skal eventuelt økonomisk underskudd fra og nødvendig utstyr for håndteringen av fallvilt av hjortevilt og bever belastes det kommunale viltfondet.

Ved behandlingen av søknader om viltfondsmidler i 2012 fastsatte Hovedutvalg for plan og næring nye og reduserte fellingsavgifter for elg, og som innebar mer enn en halvering av avgiftene den gangen. Rådmannen oppfattet at en begrunnelse for denne reduksjonen var at elgvaldene hadde ulike behov for midler til tiltak i elgforvaltningen, og selv burde kreve inn midler til sine tiltak etter egne behov. Ved å redusere den offentlige fellingsavgiften ville

valdene ha bedre rom for å kreve inn egne avgifter til å dekke egne behov for tiltak i elgforvaltningen. Det ble imidlertid ikke protokollert noen begrunnelse for at fellingsavgiftene ble vedtatt redusert.

Videre ble det i behandlingen i møte den 10.04.12 gitt klare signaler fra utvalget om at framtidige tiltak som gikk på kunstig føring av elg ikke ville bli gitt midler. Fellingsavgiften ble som beskrevet over økt igjen med virkning fra 2018. Dette var først og fremst grunnet at det gradvis har blitt felt færre elg i Trysil, noe som har gitt lavere inntekter til viltfondet. Samtidig har utgiftene til fallviltordningen økt.

Vurdering

Søknadene

Søknadsfrist for 2020 er som tidligere kunngjort i Trysil-Posten og på kommunens hjemmeside, og fastsatt til 1. februar.

Det er kommet inn 4 søknader om tilskudd, og det søkes samlet om tilskudd på kr. **88 228,-**.

Søknadene er i sin helhet vedlagt saken, og nedenfor gis en kort oppsummering og vurdering av de enkelte søknader.

Elgregionen TRÅ – TrekkteLLinger av elg

Det søkes om tilskudd til trekkteLLing ved Byringvegen i Rendalen vinteren 2020/2021 som tidligere år. TrekkteLLingene er gjennomført gjennom flere år, og gir nyttig informasjon om utvikling i elgtrekket nordover i Rendalen og bestandssituasjonen. Elgbestanden innen TRÅ er redusert gjennom de siste 10 årene, og trekket nordover i Rendalen er betydelig redusert fra nivået på 90- og 2000-tallet. Det trekker også elg inn i Elgregionen TRÅ nordfra og det er derfor ønskelig å gjennomføre trekkteLLing lenger nord for å kunne tallfeste omfanget. Det er målsetning om å ha et opplegg for dette klart til høsten.

Prosjektkostnad i 2020: Kr. 40 000, fordelt på kr. 20 000 til trekkteLLing Byringvegen og kr. 20 000 til trekkteLLing TRÅ nord.

Det søkes om tilskudd på til sammen kr 34 000,- fra viltfondet i hver av kommunene Rendalen, Trysil og Åmot. Søknadssummen pr. kommune er fordelt i henhold til tellende areal. Trysil har 24,2 % av arealet i TRÅ og søknadssum blir da kr. 8 228 fra Trysil viltfond.

Vurdering:

TrekkteLLing bidrar til å styrke kunnskapen om de lokale viltressursene, og er således et høyt prioritert tiltak ved fordeling av viltfondsmidler. At man begynner å få en svært lang og tilnærmet ubrutt tidsserie for trekkteLLing av elg over Byringvegen øker i seg selv verdien av at teLLingene opprettholdes. Rådmannen er også positiv til at det foreslås teLLinger lenger nord i TRÅ, for å bedre kunne tallfeste trekket inn i elgregionen nordfra. Det foreslås at søknaden innvilges i sin helhet.

Forslag: Søknaden innvilges et tilskudd på kr. 8.228,-

Trysil fellesforening for jakt og fiske – Rype- og skogsfugltaksering 2020

Linjetaksering av rype og skogsfugl på faste takseringslinjer i Trysil, i henhold til metodikk for DISTANCE sampling. Trysil Fellesforening har ansvar for den lokale gjennomføringen, mens HiH Hedmark på Evenstad og NINA bearbeider datamaterialet som etter hvert omfatter store

delar av Sør- Norge i Hønsefuglportalen. I kostnadsoverslaget inngår ikke feltarbeidet som utføres av Norsk Gordonsetterklubb på ett takseringsområde i Ljørdalen. Rypetakseringen foregår i fjellområdene, mens skogsfugltakseringen skjer i ulike deler av kommunen.

Prosjektkostnad i 2020: Kr. 118 100,-

Søknad fra Trysil viltfond: Kr. 30 000,-

Vurdering:

Tiltaket vil bidra til å styrke kunnskapen om de lokale viltressursene og derved gi grunnlag for en bedre forvaltning av det jaktbare småviltet. For å kunne tas i bruk i forvaltningen er det viktig med kontinuitet i slike prosjekter. Høyt prioritert tiltak jf. retningslinjene. Det er samtidig fra fellesforeningen forutsatt en betydelig egeninnsats her. Resultatene fra disse takseringene brukes aktivt i forvaltningen. Tiltaket er støttet flere tidligere år og rådmannen foreslår at tiltaket prioriteres også i år.

Forslag: Søknaden innvilges et tilskudd på kr. 30.000,-

Høgskolen i Innlandet – prosjekt «Elg i endring».

Prosjektet har som mål å framskaffe detaljert kunnskap om hvordan elg responderer fysiologisk og atferdsmessig på ulike vær- og snøforhold, nærvær av ulv, jakt, og infrastruktur (veier, ny vindmøllepark), og hvordan trekkatferd og matvalg er avhengig av den fenologiske utviklingen hos elgens viktigste matplanter.

Prosjektet er et samarbeid med Våler og Åsnes driftsplanområder, og vil skaffe fram data av regional og internasjonal betydning. Med en betydelig egeninvestering har Høgskolen i Innlandet satset på innkjøp av høy-teknologi-halsbånd for elg. Disse ble i følge søknaden satt på elg i mars 2020.

De søker nå om midler til å kunne videreføre prosjektet i to år til, slik at prosjektet vil gi tre år med sammenhengende data. Prosjektet er nærmere beskrevet i vedlegg til søknaden. Erfaringer fra merkede elger i GRENSEVILT-prosjektet tilsier at elgene kan trekke til sommerområder i hele regionen, og Høgskolen i Innlandet søker derfor kommunene Åmot, Trysil, Elverum, Våler og Åsnes i tillegg til Fylkeskommunen om viltfondsmidler.

Prosjektkostnad i 2020: Kr. 1 055 000,-

Søknad fra Trysil viltfond: Kr. 10 000,- for hvert av årene 2020-2023

Vurdering:

Tiltaket er å anse som høyt prioritert i henhold til fondets retningslinjer. Det er gitt tilskudd til en rekke ulike forskningsprosjekter tidligere. Kunnskap om hvordan elg responderer på blant annet ulike vær- og snøforhold, nærvær av ulv, jakt, og infrastruktur vil kunne brukes direkte i den praktiske elgforvaltningen i kommunen, gitt at prosjektets resultater bidrar med noe nytt i forhold til eksisterende kunnskap. Det er særlig interessant å øke kunnskapen om relativt nye og/eller endrede faktorer. Vindmølleparker og ulv er eksempler på dette, i alle fall innenfor en noen lunde kort tidshorisont.

Rådmannen anser at dette forskningsprosjektet vil kunne framskaffe ny kunnskap som er relevant for viltforvaltningen i kommunen og foreslår å støtte tiltaket. Gitt de midlene vi har til rådighet, og at det her søkes for flere påfølgende år, vurderer rådmannen at det i første

omgang bør gis støtte for 2020. Videre støtte til prosjektet bør kunne vurderes på nytt i senere søknadsomganger for de kommende årene.

Forslag: Søknaden gis et tilskudd på kr. 10.000,-

Høgskolen i Innlandet – prosjektet «Elgtetthet og beiteskader i sommer versus vinterområder: urettferdig fordeling?».

Prosjektet har som formål å kartlegge elgtetthet og beiteskader i trekkområder i Innlandet nær grensen til Sverige for å undersøke omfang og forskjeller mellom sommer og vinterområder for elg. I områder med trekkelg kan det oppstå spesielt vanskelige konflikter, fordi elgen krysser grenser mellom elgforvaltningsområder med ulike strategier. Jaktinntekter tilfaller sommer- og høstområdet, og beiteskadene skjer oftest i vinterområdet. Dersom elgen trekker mellom vinter og sommerområder vil inntekter og utgifter for den samme elgstammen bli fordelt på ulike forvaltningsområder og grunneiere.

En viktig kilde til konflikter er at det ofte ikke finnes felles data om elgtrekk og geografisk fordeling av elgstammen og beiteskader sommer og vinter, som grunnlag for diskusjoner. Dette kan føre til konflikter, som sjelden finner en løsning uten felles data å enes om. Der elgen krysser grensen til Sverige, oppstår enda et problem. Overvåkning av elgbestand og beitetaksering foregår på forskjellig måte på hver side av grensen, noe som er en utfordring for samarbeid. Begge land overvåker sett og skutt elg, men på svensk side utføres det i tillegg møkkteilinger av vintertetthet. Norge bruker ofte Solbraa-metoden for beitetaksering, mens i Sverige har de Äbin-kartlegging, og disse metodene registrerer forskjellige variabler på ulik skala.

Søker ønsker derfor å kartlegge elgens fordeling ved hjelp av møkkteilinger under både vinter og sommerperioden. De ønsker samtidig å kartlegge hvordan beiteskader i skogbruket er fordelt på samme sommer og vinterområder, og å gjøre måling både med Solbraa og Äbin metoden, for å få data som kan sammenlignes med svenske elgbeitetakseringer på tvers av grensa. Dette gjør at man vil kunne sammenligne ulike kartlag: 1) elgtetthet sommer og vinter fra møkkteilinger, 2) beiteskader sommer og vinter. Disse kan så kombineres med data fra GPS merket elg i området fra prosjektet Grensevilt, for å undersøke om trekkmønsteret korresponderer med data fra møkk og beitetakseringer. I tillegg vil de kombinere dette med kartlegging av jaktinntekter fra sommer og vinterområder. Dette vil bli et viktig data- og kartgrunnlag for å diskutere samarbeid om elgforvaltning i et område med trekkelg.

Prosjektkostnad i 2020: Kr. 1 154 588,-

Søknad fra Trysil viltfond: Kr. 10 000,-

Vurdering:

Dette er problemstillinger som er helt sentrale for elgforvaltningen i Trysil. Fordeling av gevinst (jaktuttak/hvor elgen oppholder seg sommer/høst) og kostnad (beiteskader/vinterbeiteområder) er høyaktuelt både innen og mellom elgvaldene i kommunen, men også på tvers av grensa til Sverige.

Rådmannen anser at dette forskningsprosjektet vil kunne framskaffe ny kunnskap som er høyst relevant for elgforvaltningen i kommunen og foreslår å støtte tiltaket som omsøkt.

Forslag: Søknaden gis et tilskudd på kr. 10.000,-

Økonomiske konsekvenser

Forslaget om å dele ut midler fra viltfondet i 2020 vil trekke saldoen på fondet ytterligere nedover etter underskuddet for 2019. Siden det finnes reserver fra tidligere år er ikke dette i seg selv dramatisk, men inntektene og utgiftene til fondet bør vurderes i lys av fjorårets underskudd. Dersom man på sikt skal kunne ha midler til utdeling fra viltfondet er man avhengig av at de årlige kostnadene ikke overstiger inntektene slik som i fjor. Størrelse på fellingsavgiftene for 2021 vurderes i forbindelse med kommende budsjettprosess.

Administrative konsekvenser

Ingen kjente.

Konsekvenser for folkehelsen

Ingen kjente.

Konklusjon

I henhold til ovenstående utredning foreslår rådmannen fordeling av tilskudd fra det kommunale viltfondet for 2020 på kr. 58.228,-, selv om fallviltordningen gikk med underskudd i 2019. En begrunner dette med at det gjenstår reserver fra tidligere år på fondet, særlig knyttet opp mot år hvor det ikke har blitt utbetalt midler.

Det er foretatt en prioritering av tilskudd i forhold til de vedtatte retningslinjene og i forhold til mål, oppgaver og behov som tilligger den kommunale viltforvaltningen, og som er vurdert å ha lokal anvendelse og interesse. Det er også tatt hensyn til politiske signaler som er gitt ved tidligere behandlinger. Det er i 2020 foreslått gitt midler til tiltak knyttet til både elg og elgforvaltning og skogsfugl/rype.

Det er innkommet kun fire søknader om støtte i år. En årsak til dette lave tallet kan være at det over flere år har vært svært begrensede midler til rådighet for utdeling fra viltfondet.

Rådmannen foreslår at Trysil kommune fordeler kr. 58.228,- til tiltak i 2020 som følger:

- Elgregionen TRÅ gis et tilskudd på kr. 8.228 til trekkteilinger innen regionen.
- Trysil fellesforening for jakt og fiske gis et tilskudd på kr. 30.000 til rype- og skogsfugltaksering 2020.
- Høgskolen i Innlandet gis et tilskudd på kr. 10 000 til forskningsprosjektet «Elg i endring».
- Høgskolen i Innlandet gis et tilskudd på kr. 10 000 til forskningsprosjektet «Elgtetthet og beiteskader i sommer versus vinterområder: urettferdig fordeling?».